

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4160/23
10.4.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија др Драгице Попеску, председника већа, Зорице Ђаковић и Весне Дамјановић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Анђелија Правица, адвокат из Београда, ул. Војводе Миленка бр. 1, против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Урош Сладић, адвокат из Београда, ул. Шумадијске дивизије бр. 4, ради утврђења и иселења, одлучујући о жалби тужиле и тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 3017/20 од 07.04.2023. године, у седници већа одржаној дана 10.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене ББ из ... и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 3017/20 од 07.04.2023. године, у ставу првом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 3017/20 од 07.04.2023. године, у ставу другом изреке, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев тужиле и **ОБАВЕЗУЈЕ** се тужена ББ из ... да се са својим кућним љубимцима и стварима исели из стана бр. ... у ..., ул. ..., на петом спрату, површине 51 м², на кат.парцели бр. ..., уписано у лист непокретности ... КО ... и исти преда у посед тужиле, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиле АА из ... и **ПОТВРЂУЈЕ** решење из става трећег изреке пресуде Вишег суда у Београду П 3017/20 од 07.04.2023. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка из става четвртог изреке ожалбене пресуде, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиле на име трошкова парничног поступка исплати износ од 380.340,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиле на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 121.840,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде, под претњом принудног извршења.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 3017/20 од 07.04.2023. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев и утврђено је да је опозван уговор о поклону закључен између тужиље као поклонодавца и тужене као поклонопримца, оверен дана 28.08.2014. године, код Другог основног суда у Београду, под Ов бр. 47735/14, а којим је тужиља поклонила туженој двособни стан бр. ..., у ..., у ул. ..., на петом спрату, површине 51 м², на кат.парцели бр. ..., уписан у Лн ... КО ..., што је тужена дужна признати и трпети да се тужиља на основу ове пресуде може укњижити као титулар права својине на предметном стану. Ставом другим изреке одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавеже тужена да се са својим кућним љубимцима и стварима исели из предметног стана и исти преда у посед тужиљи. Ставом трећим изреке одбијен је предлог тужиље за ослобађање од плаћања трошкова поступка. Ставом четвртим изреке утврђено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Благовременом жалбом тужиља је побијала ову пресуду у ставу другом, трећем и четвртм изреке из свих законом прописаних разлога.

Благовременом жалбом тужена је побијала ову пресуду у ставу првом и четвртм изреке из свих законом прописаних разлога.

У одговору на жалбу тужена је предложила да се жалба тужиље одбије, као неоснована.

Апелациони суд у Београду испитао је побијану пресуду у смислу члана 386. Закона о парничном поступку, нашавши да је жалба тужиље делимично основана, а да је жалба тужене неоснована.

У поступку пред првостепеним судом, није учињена нека од битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тач. 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, нити друге повреде поступка које би могле бити од битног утицаја на њену правилност или законитост. Супротно наводима жалбе тужиље, ожалбена пресуда је јасна и садржи разлоге о битним чињеницама, те постоји сагласност између разлога изнетих у образложењу побијане пресуде и садржине исправа, чију доказну снагу је ценио и првостепени суд, те побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, па се иста може испитати.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку дана 27.08.2014. године, између тужиље као поклонодавца и њене ћерке, овде тужене, као поклонопримца, закључен је и оверен, пред Другим основним судом у Београду, уговор о поклону непокретности Ов бр. 47735/2014. У чл. 1. и 3. тог уговора констатовано је да је поклонодавац на основу уговора о откупу од 1993. године, искључиви ванкњижни

власник непокретности коју поклања поклонопримцу и то стана бр. ... који се налази у ..., у ул. ..., на петом спрату, по структури двособан, који има укупну корисну површину 51 м² и грађевинску површину од 54,85 м². Чланом 8. уговора предвиђено је да поклонодавац на стану описаном у члану 1. уговора задржава за себе и свог унука ВВ право доживотног уживања и становања (плодоуживање) са правом уписа плодоуживања у Катастру непокретности као терета на поклоњеној непокретности. Тужиља је користила предметни стан почев од 1992. године, на основу уговора о закупу заједно са својим супругом и ћерком, овде туженом, као члановима породичног домаћинства. Дана 30.10.2017. године, тужиља је поднела кривичну пријаву против тужене због кривичног дела насиља у породици из члана 194. КЗ, наводећи да ју је тужена дана 07.01.2017. године, пробудила и вербално напала, ухватила обема рукама за врат и давила, затим ју је ухватила за косу, оборила је са троседа на коме је седела и вукла по поду и до стола где ју је шутирала, и наредила јој да у року од 15 минута изађе из стана. Правноснажним решењем Другог основног суда у Београду П 2745/18 од 15.11.2018. године, утврђено је да је овде тужена сметала тужиљу у мирном коришћењу стана бр. ... у ул. ... у ..., на тај начин што је избацила тужиљу из стана, те јој је наложено да омогући тужиљи улазак у стан тако што ће јој предати кључ од истог и омогућити јој несметано коришћење, у року од 8 дана од дана правноснажности решења, све по тужби тужиље за сметање поседа од 31.01.2017. године. Правноснажном пресудом Другог основног суда у Београду П 2175/17 од 22.04.2019. године, ставом првим изреке по службеној дужности одређена је мера заштите од насиља у породици, те је забрањено туженој да на било који начин даље узнемирава тужиљу и наложено да се уздржава сваког дрског, безобзирног и злонамерног понашања којим се угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство тужиље, док је ставом другим забрањено овде тужиљи да на било који начин даље узнемирава тужену и наложено да се уздржава од сваког дрског, безобзирног и злонамерног понашања којим се угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство тужене, те је одређено да ова мера остаје на снази годину дана, а све по тужби тужиље ради заштите од насиља у породици од 22.11.2017. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је сагласно Параграфу 567. Српског грађанског законика, закључио да је поклонопримац овде тужена, показала велику неблагодарност према поклонодавцу, јер је тужена након закључења уговора својим понашањем исказала према тужиљи, као мајци и као поклонодавцу, грубу незахвалност тиме што ју је након физичког напада дана, 07.01.2017. године, избацила из предметог стана, налазећи да у конкретном случају постоји континуирана незахвалност од стране тужене чиме су повређена тужиљина мајчинска осећања, те је нарушена приврженост тужиље као поклонодавца, према туженој, као ћерци, па је одлучио као у ставу првом изреке ожалбене пресуде, и опозван је предметни уговор о поклону, у смислу Параграфа 567. Српског грађанског законика.

По налажењу Апелационог суда у Београду, првостепени суд је правилно и потпуно утврдио чињенично стање које се жалбеним наводима парничних странака не доводи у сумњу, и правилно је поступио када је усвојио тужбени захтев. Наиме, према предратним правним правилима имовинског права (Српски грађански законик), која се примењују у складу са одредбама Закона о неважности правних прописа донетих пре 06.04.1941. године, и за време непријатељске окупације (Службени лист ФНРЈ бр. 86/46

и 105/47), пошто институт уговора о поклону није регулисан позитивноправним прописима, поклон се може опозвати само из два разлога: због осиромашења поклонодавца и због грубе неблагодарности или незахвалности поклонопримца, односно кад поклонопримац умишљајем нанесе повреде животу, телу, части, слободи или имовини поклонодавца. Груба неблагодарност, као разлог за опозив овог уговора, произлази из добродиног карактера уговора о поклону. Побуда да се учини поклон често је подстакнута наклоношћу поклонодавца према личности поклонопримца, тако да ако овај испољи незахвалност одређеног степена, онда закон то сматра релевантом чињеницом која може утицати на измену намере дарежљивости поклонодавца. Неблагодарност би у том случају требало да буде “велика” или “груба”.

По оцени овога суда, првостепени суд је правилно одлучио када је усвојио тужбени захтев као у ставу првом изреке ожалбене пресуде јер је изведеним доказима утврђено да се тужена по закључењу уговора о поклону понела на такав начин, према поклонодавцу, својој мајци, да је њено понашање, у смислу наведеног Параграфа 567. Српског грађанског законика, оквалификовано као “велика” или “груба” неблагодарност, а што произлази из потврђеног и правноснажног решења Другог основног суда у Београду П 2745/18 од 15.11.2018. године, као и правноснажне пресуде истог суда П 2175/17 од 22.04.2019. године, којом је по службеној дужности одређена мера заштите тужиље од насиља и породици у односу на тужену, где је утврђено да је тужена извршила такве радње које су повредиле телесни интегритет, душевно здравље и спокојство тужиље, као и њена мајчинска осећања, чиме је по оцени и овога суда тужена исказала велику и грубу неблагодарност према поклонодавцу – својој мајци.

Неосновани су наводи жалбе тужене у којима се позива на Параграф 937. Српског грађанског законика, према коме се опозив уговора о поклону због неблагодарности код суда мора тражити у року од три године иначе ће то право застарити. У конкретном случају предметни уговор о поклону је закључен дана 28.08.2014. године, и оверен код Другог основног суда у Београду под Ов бр. 47735/14 истог дана, а тужба у овој парници поднета је дана 20.06.2017. године, па стога право тужиље да тражи опозив поклона у конкретном случају није застарело.

Код чињенице да постоје правноснажне судске пресуде којима је утврђена одговорност тужене у вршењу насиља у породици, неосновани су сви наводи жалбе у којима се наводи да првостепени суд није правилно применио правила садржана у Параграфу 567. Српског грађанског законика у вези са постојањем грубе незахвалности односно неблагодарности, будући да су овакви наводи тужене у супротности са писменим доказима у списима предмета и изведеним доказима током првостепеног поступка.

Тужена у жалби неосновано наводи да и сама трпи тортуру од стране тужиље, односно психичко узнемиравање што доводи до вербалних и физичких сукоба, међутим, овакви наводи тужене су били предмет оцене првостепеног суда, с тим да и по оцени овога суда евентуално такво понашање тужиље не може бити оправдање за насиље тужене према мајци тј. тужилји и без утицаја је на доношење другачије одлуке суда у овој парници.

Неосновани су и наводи жалбе тужене да је у ожалбеној одлуци изостала оцена доказа од стране првостепеног суда.

Супротно наводима жалбе тужене, првостепени суд је правилно оценио изведене доказе и утврдио да су се у поступцима тужене стекле радње које би се могле окарактерисати као “велика” или “груба” неблагодарност тужене као поклонопримца, према тужилји као поклонодавцу. Дакле, како је и након закључења уговора о поклону, тужена према својој мајци, овде тужилји, поступала на начин који би се могао окарактерисати као “велика” или “груба” неблагодарност, а тужилја је у току поступка презентирала суду доказе којима је доказала своје тврдње на околност радњи које је тужена предузимала према њој, а које би се могле сматрати њеном грубом незахвалношћу, односно грубом неблагодарношћу, како дефинише правни пропис (СГЗ), у контексту постојања услова за опозив поклона, основан је тужбени захтев и правилна је одлука првостепеног суда у том делу.

Како се ни осталим наводима жалбе тужене, у том делу не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, применом члана 390. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Међутим, основани су наводи жалбе тужилје да је првостепени суд погрешно применио материјално право када је ставом другим изреке ожалбене пресуде одбио тужбени захтев тужилје да се тужена са својим кућним љубимцима и стварима исели из предметног стана и исти преда у посед тужилји.

Наиме, одлучујући о захтеву тужилје за иселење тужене, првостепени суд је нашао да је исти неоснован, из разлога што се ради о стану који је тужилја стекла откупом, као носилац станарског права, по посебном режиму, док је тужена имала својство члана породичног домаћинства према одредбама тада важећег Закона о становању („Службени Гласник РС” бр. 50/92 са свим изменама и допунама) у складу са чланом 16. став 3. којим је прописано да чланови породичног домаћинства имају право становања у стану који се откупи по одредбама овог закона. Право становања из наведеног члана није лична службеност, већ чланови породичног домаћинства имају право да наставе да користе стан после откупа заједно са осталим корисницима и лицем које је стан откупило, али је установљено право закупца- носиоца станарског права да из оправданих разлога (члан 36.) откаже даље коришћење стана сваког члану домаћинства. При томе, уколико члан домаћинства заснује брак и напусти стан, он губи својство члана породичног домаћинства и самим тим право на коришћење стана заједно са закупцем, јер је право становања акцесорно право. Међутим, првостепени суд је пошао и од конвечијске заштите која штити појединца, као станара стана или простора који служи за становање, у домену заштите права на дом, у складу са чланом 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода која је ратификована 04.03.2004. године, па како тужена све време живи у предметном стану, дужи низ година, односно живела је са тужилом и тада својим мал. сином ВВ до 2017. године (као и бившом супругом), налази да је спорни стан центар њених животних активности. Наведено указује на њену трајну и чврсту везу са спорним станом, јер не користи другу непокретност на територији Републике Србије нити по основу овог закупа, нити по основу власништва, те нема решено стамбено питање по било ком основу, па је донео одлуку као у ставу другом изреке побијане пресуде.

Међутим, по оцени овога суда првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право на шта тужила основано указује у жалби.

Наиме, одредбом члана 16. став 2. Устава Републике Србије прописано је да су општеприхваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори саставни део правног поретка Републике Србије и да се непосредно примењују. Потврђени међународни уговори морају бити у складу са Уставом Републике Србије која је ратификовала Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, и која је постала саставни део нашег унутрашњег поретка и непосредно се примењује. Чланом 8. Европске конвенције прописано је право на поштовање приватног и породичног живота, у ставу 1. којим је прописано да свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке, јер је ставом 2. прописано да се јавне власти неће мешати у вршење овог права, сем ако то није у складу са законом и неопходно у демократском друштву, у интересу националне безбедности, јавне безбедности или економске добробити земље, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других. Чланом 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију прописано је да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. Према ставу 2. ове законске одредбе, претходне одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

У конкретном случају, право тужиле да захтева исељење тужене из спорног стана засновано је на Закону о становању, јер тужена за коришћење стана мора имати ваљан правни основ, а постоји легитимни циљ тужиле да тужбом тражи заштиту своје имовине. Како је након закључења уговора о поклону, тужена према својој мајци, овде тужилци, поступала на начин који би се могао окарактерисати као “велика” или “груба” неблагодарност, и како је тужила у току поступка презентовала суду доказе којима доказује своје тврдње на околност радњи које је тужена предузимала према њој, а који би се могли сматрати њеном грубом незахвалношћу, односно грубом неблагодарношћу, како дефинише параграф 567. СГЗ, као правни пропис који је у примени, у контексту постојања услова за опозив поклона, не могу се применити одредбе о „праву на дом” будући да управо Европска конвенција и Устав Републике Србије (члан 58.) парничним странкама гарантују право на имовину. У овом случају може се говорити о конкуренцији права на имовину коју у овом случају поседује тужила и права на дом на које претендује тужена. Тужила у овом случају допуштено је свог задирања у евентуално право тужене на дом заснива на Закону о становању, али је и поред тога нужно проценити равнотежу (пропорционалност) ограничења права тужене или утврђење права тужиле које је претежно од ових заштићених интереса, како то наводи Европски суд у пресуди Џејмс и други против Уједињеног Краљевства (НО 3/1984 од 21.02.1986. године). Европски суд је у одлуци Велоса Барета против Португала (НО 18072/90 од 26.10.1995. године) изнео став да не постоји обавеза државе, у односу на право сваког лица да поседује стан или дом за себе и потребно је само обезбедити адекватан смештај и услове за лица која нису у стању да себи обезбеде стан. Другим речима право на дом се јавља само у ситуацији када неко лице себи не може да обезбеди друге услове за становање. Без

обзира што се сматра да право на дом није економско, нити социјално право, оно се везује за социјални статус лица на кога се то право евентуално односи и ако то лице по неком другом основу има начин да своје стамбене потребе задовољи, онда се оно не може позивати на право на дом. Стога чињеница да је тужена дуго времена провела у наведеном стану није сама по себи довољна да јој се по том основу и призна право на дом, поготово код чињенице да је током првостепеног поступка утврђено, а на основу изјаве сведока, њеног сина, ВВ, датој на рочишту за главну расправу дана 24.01.2022. године, да са мајком и два кућна љубимца у предметном стану живи од 2017. године, а да је пре тога са њима живела и његова бака, овде тужила, али да су се он и мајка, претходно из тог стана иселили 30.10.2010. године, па стога произлази да тужена није све време живела у предметном стану. Надаље, како је тужена, као поклонопримац, показала велику неблагодарност према мајци, као поклонодавцу стана, јер је након закључења уговора својим понашањем исказала према истој грубу незахвалност тиме што ју је након физичког напада дана, 07.01.2017. године, избацила из предметог стана, а претходно је и ограничавала у коришћењу одређених просторија у стану, у конкретном случају постојала је континуирана незахвалност од стране тужене чиме су повређена тужиљина мајчинска осећања и нарушена приврженост тужиље, као поклонодавца, према ћерци, а треба имати у виду да је у питању уговор који се закључује са одређеним лицем на доброчиној бази, с обзиром на наклоност поклонопримца према том лицу и с обзиром на лична својства поклонопримца.

Из тих разлога, применом члана 394. тачка 4. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке ове пресуде.

Правилна је одлука првостепеног суда из става трећег изреке ожалбене пресуде, јер по оцени овога суда, тужила није доказала да су испуњени услови за ослобађање од плаћања судских трошкова и да према општем имовном стању није у могућности да их сноси, имајући у виду да је на њој био терет доказивања те чињенице, сходно правилима о терету доказивања из члана 231. ЗПП, те је правилно првостепени суд, на основу члана 168. ЗПП, донео одлуку као у ставу трећем изреке побијане пресуде.

Наиме, како тужила уз предлог за ослобађање од плаћања судских трошкова није доставила све доказе прописане одредбом члана 168. став 1. ЗПП, као и одредбама чл. 10. и 11. Закона о судским таксама, правилно је првостепени суд закључио да нису били испуњени услови прописани чланом 168. ЗПП за ослобађање тужиље од плаћања судских такси.

Применом члана 401. тачка 3. ЗПП, преиначена је одлука о трошковима парничног поступка из става четвртог изреке ожалбене пресуде имајући у виду постигнути успех тужиље, па јој у складу са одредбом чл. 153. и 154. ЗПП-а, припада право на накнаду трошкова и то: за састав тужбе и три образложена поднеска по 21.500,00 динара, приступ пуномоћника-адвоката на осам одржаних рочишта по 24.000,00 динара, и на два неодржана рочишта по 12.750,00 динара, и за таксу за одлуку 76.840,00, што све укупно износи 380.340,00 динара, све сходно важећој АТ и ТТ у време пресуђења. Тужили не припада накнада за таксу на тужбу будући да је наплата застарела.

Применом члана 165. став 1. ЗПП, усвојен је захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка који обухватају састав жалбе у износу од 45.000,00 динара, и таксе на жалбу у износу од 76.840,00 динара, што укупно износи 121.840,00 динара, имајући у виду претежни успех тужиље у поступку по жалби. Применом исте одредбе одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка будући да иста није успела у поступку по жалби.

**Председник већа-судија
др Драгица Попеску, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић